Skólaárið 2026-2027

# Kennsluáætlun í Íslensku 10.bekkur

**Kennari**: Linda Ösp Grétarsdóttir og Selma Jónasdóttir

**Námsefni: Mál í mark (óbeygjanleg orð) – Logar – Gísla saga – Úr myrkrinu**

| **Tímabil** | **Efnisþættir** | **Hæfniviðmið** | **Námsmarkmið** | **Leiðir** | **Námsmat** |
|---|---|---|---|---|---|
| September – október. | Lestur og lesskilningur<br><br>Bókmenntir<br><br>Ritun<br><br>Mál og málskilningur | Nemandi geti miðlað þekkingu sinni og reynslu, tjáð hugmyndir sínar og skoðanir og fært rök fyrir þeim með fjölbreyttum leiðum.<br><br>Nemandi geti valið og beitt fjölbreyttum lestraraðferðum sem hæfa tilgangi og viðfangsefni hverju sinni. | lesið fyrirhafnarlítið og með góðu flæði.<br><br>lesið og sýnt fram á skilning með því að greina frá upplýsingum úr texta út frá ólíkum sjónarhornum og dregið af þeim ályktanir.<br><br>notað margvíslegan orðaforða í hvers konar textagerð og sýnt þannig fram á skilning.<br><br>notað fjölbreyttan og flóknari orðaforða sem hæfir markmiðum og lesendum hverju sinn. | Nemendur velja sér kjörbók sem lesin er heima.<br><br>Nemendur vinna í tímaritun í tíma | Bókarýni 1<br><br>Tímaritun 1 |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | | Nemandi geti skrifað texta þar sem efnisatriðum er skipað í röklegt samhengi, góður þráður er á milli efnisgreina og kaflaskipting er skýr. | | |
| Okt - nóv | Ritun<br>Lestur og lesskilningur<br>Bókmenntir<br>Mál og málskilningur | Nemandi geti áttað sig á beygingarlegum og merkingarlegum einkennum orðflokka og gert sér grein fyrir hlutverki þeirra í eigin texta og annarra.<br>Nemandi geti lesið og skilið texta frá fyrri tímum, áttað sig á því að þeir mótist af sögulegu samhengi og borið saman við eigin samtíð.<br>Nemandi geti beitt algengum hugtökum í bókmenntafræði við greiningu og umfjöllun um fjölbreyttar | lesið Íslendingasögu, lagt mat á hana og túlkað.<br>rætt um og tengt við sögulegt samhengi hugtök eins og feðraveldi, jafnrétti, staða kvenna, staða þræla og þess háttar.<br>unnið með orðaforða frá fyrri tímum.<br>þekkt helstu beygingar- og merkingarleg einkenni fallorða og hlutverk þeirra í málnotkun.<br>áttað sig á hlutverki forsetninga og | Gísla saga Súrsson er lesin með bekknum<br>Málfræðivinnubók<br>Nemendur vinna í textagerð í tímum og fá leiðsögn | Próf úr Gíslasögu og verkefnabók<br>Málfræðipróf 1<br>Ritun 2 |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | bókmenntir frá ýmsum tímum.<br><br>Nemandi getur beitt skipulögðum vinnubrögðum og skipað efnisatriðum í röklegt samhengi og mótað málsgreinar og efnisgreinar. | áhrifssagna, þ.e. þær stýra falli fallorða og greint það í texta. | | |
| Desember | Talað mál, hlustun og áhorf<br><br>Ritun<br><br>Bókmenntir<br><br>Mál og málskilningur | Nemandi geti horft á, hlustað og tekið eftir upplýsingum í fjölbreyttu efni og greint og miðlað innihaldi þess á gagnrýninn hátt<br><br>Nemandi geti horft og tekið eftir upplýsingum í myndefni og greint og miðlað innihaldi þess á gagnrýninn hátt<br><br>Nemandi geti nýtt sér fjölbreytta hljóð- og myndmiðla til upplýsingar og | hlustað/horft og greint aðalatriði frá aukaatriðum og endursagt það sem hlustað/horft var á.<br><br>nýtt sér ólíka miðla við úrvinnslu margs konar verkefna á fjölbreyttan og skapandi hátt<br><br>nýtt sér merkingu og samhengi sem og málfræði- og stafsetningaþekkingu til þess að stafsetja | Horft verður á þættina Vigdís<br><br>Innlagnir kennara – Farið yfir stafsetningareglur<br><br>Gísla saga lesin<br><br>Unnið í mál í mark | Verkefni unnið eftir áhorf á þáttunum Vigdís<br><br>Gíslasaga ritun og próf 2<br><br>Bókarýni 2<br><br>Málfræðipróf 2<br><br>Stafsetningapróf 1 |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | afþreyingar og tekið afstöðu til<br><br>beitt helstu atriðum stafsetningar og greinarmerkjasetningar og notað til þess reglur um réttritun og önnur hjálpartæki.<br><br>áttað sig á beygingarlegum og merkingarlegum einkennum orðflokka og gert sér grein fyrir hlutverki þeirra í eigin texta og annarra<br><br>Nemandi geti beitt ríkulegum orðaforða, fyrri þekkingu og reynslu til að mynda samhengi og skilning í lestri og notað fjölbreyttar aðferðir til að efla orðaforða sinn.<br><br>Nemandi geti skilið og fjallað um fjölbreytta texta, greint þá og borið saman á margvíslegan hátt og lagt rökstutt og | orð t.d. kirkja/kyrkja, týna/tína<br><br>beitt reglum um stóran og lítinn staf samkvæmt rithefð<br><br>skrifað texta með ólíkan tilgang, skilið áhrifamátt þess og breytt honum með því að beita málfræðiþekkingu<br><br>þekkt helstu orðflokka tungumálsins og hlutverk þeirra í málnotkun ásamt tengsl orðflokka við aðra orðflokka<br><br>valið og nýtt fjölbreyttar aðferðir við að skilja texta, t.d. gagnvirkan lestur, kortagerð af ýmsu tagi, ritunarramma, samræður og orðanámsaðferðir. | | |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | gagnrýnið mat á inntak þeirra og eiginleika.<br><br>Nemandi geti lesið og skilið texta frá fyrri tímum, áttað sig á því að þeir mótist af sögulegu samhengi og borið saman við eigin samtíð.<br><br>Nemandi geti notað algeng bókmenntahugtök í umfjöllun um bundið mál og óbundið og lesið og túlkað fjölbreytt ljóð frá ýmsum tímum. | lesið Íslendingasögu, lagt mat á hana og túlkað.<br><br>unnið með orðaforða frá fyrri tímum.<br><br>rætt um og tengt við sögulegt samhengi hugtök eins og feðraveldi, jafnrétti, staða kvenna, staða þræla og þess háttar. | | |
| Janúar – Febrúar | Ritun<br><br>Talað mál, hlustun og áhorf<br><br>Bókmenntir | Nemandi geti nýtt sér fjölbreytta hljóð- og myndmiðla til upplýsingar og afþreyingar og tekið afstöðu til þess sem þar er birt.<br><br>Nemandi geti skilið og fjallað um fjölbreytta | nýtt sér ólíka miðla við úrvinnslu margs konar verkefna á fjölbreyttan og skapandi hátt<br><br>lesið og sýnt fram á skilning með því að greina frá upplýsingum úr texta út frá ólíkum sjónarhornum og | Horft er á þáttinn Orðbragð<br><br>Nemendur velja sér bók til þess að lesa heima.<br><br>Ritun á smásögu – Kennari fer yfir helstu bókmenntahugtök og | Verkefni úr þáttunum Orðbragð<br><br>Bókarýni 3<br><br>Smásaga<br><br>Verkefni unnin úr bókinni: Úr myrkrinu. |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | texta, greint þá og borið saman á margvíslegan hátt og lagt rökstutt og gagnrýnið mat á inntak þeirra og eiginleika.<br><br>Nemandi geti valið og lesið sér til gagns og ánægju fjölbreytta texta, unnið með efni þeirra á fjölbreyttan hátt og miðlað til annarra.<br><br>Nemandi geti skrifað texta þar sem efnisatriðum er skipað í röklegt samhengi, góður þráður er á milli efnisgreina og kaflaskipting er skýr.<br><br>Nemandi geti beitt ríkulegu tungutaki, fjölbreyttum orðaforða og málsniði í texta eftir því hver tilgangur skrifanna er, fyrir hvaða viðtakendur er skrifað og hvaða birtingarform er valið. | dregið af þeim ályktanir.<br><br>tengt fyrri þekkingu og reynslu við efni til að spá fyrir og ályktа um innihald eða framhald.<br><br>skrifað stuttan sem langan texta af öryggi og sjálfvirkni með læsilegri skrift<br><br>skilað af sér ólíkum textum vel uppsettum og frágengnum skv. Fyrirmælum<br><br>nýtt fingrasetningu á lyklaborð til að skrifa lengri texta | uppbyggingu textagerðar<br><br>Kennari les með bekknum bókina Úr myrkrinu. | |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | Nemandi geti skilið og fjallað um fjölbreytta texta, greint þá og borið saman á margvíslegan hátt og lagt rökstutt og gagnrýnið mat á inntak þeirra og eiginleika.<br><br>Nemandi geti skrifað texta þar sem efnisatriðum er skipað í röklegt samhengi, góður þráður er á milli efnisgreina og kaflaskipting er skýr. | | | |
| Mars - Apríl | Talað mál, hlustun og áhorf<br><br>Lestur og lesskilningur<br><br>Mál og málskilningur | Nemandi geti áttað sig á og beitt sköpunarmætti tungumálsins og nýtt það m.a. við ritun, tal, nýyrðasmíð, í orðaleikjum og skáldskap.<br><br>notað algeng bókmenntahugtök í umfjöllun um bundið mál og óbundið og lesið og túlkað fjölbreytt ljóð frá ýmsum tímum. | valið sér og lesið ljóð frá mismunandi tímum og stefnum<br><br>túlkað ljóð, bæði hefðbundin og óhefðbundin, þekkt og óþekkt<br><br>þekkt helstu ljóðskáld mismunandi tímabila í sögunni<br><br>greint söguþráð eða flækju í margvíslegum sögum og notað | Farið verður yfir helstu hugtök ljóðagerðar.<br><br>Kennari fer yfir helstu stefnur í ljóðum.<br><br>Nemendur velja sér kjörbók og gera bókarýni.<br><br>Kennari fer yfir helstu bókmenntahugtök með nemendum. | Ljóðaverkefni: Nemendur velja sér ljóðskáld og halda stuttan fyrirlestur.<br><br>Nemendur vinna í ljóðaverkefnum og skila inn ljóðaverkefnabók.<br><br>Bókarýni 4 |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | Nemandi geti haft vald á ólíkum leiðum til að miðla rituðu máli og getur valið þá leið sem hentar tilgangi og lesendum.<br><br>Nemandi geti beitt ríkulegu tungutaki, fjölbreyttum orðaforða og málsniði í texta eftir því hver tilgangur skrifanna er, fyrir hvaða viðtakendur er skrifað og hvaða birtingarform er valið.<br><br>Nemandi geti beitt algengum hugtökum í bókmenntafræði við greiningu og umfjöllun um fjölbreyttar bókmenntir frá ýmsum tímum.<br><br>Nemandi geti lesið, túlkað, metið og fjallað um fjölbreyttar íslenskar bókmenntir. | bókmenntahugtök til þess að greina sjónarhorn<br><br>greint aðal- og aukapersónur sögu, einkenni þeirra, túlkað ólýsandi persónueinkenni og beitt bókmenntahugtökum í umfjöllun um þær<br><br>þekkt til ólíkra tegunda bókmennta og getur greint helstu stíleinkenni í texta<br><br>tekið þátt í samræðum um málfræðileg einkenni eigin texta og annarra, t.d. notkun á kyni orða eða beygingum orða | Málfræði – Ýmis verkefni unnin í tíma. | Munnlegt málfræði próf |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | Nemandi geti beitt málfræðiþekkingu sinni í umræðu um tungumálið, þróun og einkenni þess og nýtt hana í eigin málnotkun. | | | |
| Maí – Júní | Talað mál, hlustun og áhorf<br><br>Bókmenntir<br><br>Ritun<br><br>Mál og málskilningur | Nemandi geti flutt mál sitt skýrt og áheyrilega með viðeigandi talhraða, tónfalli, áherslum og fasi.<br><br>Nemandi geti miðlað þekkingu sinni og reynslu og tjáð hugmyndir sínar og skoðanir og fært rök fyrir þeim með fjölbreyttum leiðum.<br><br>Nemandi geti horft á, hlustað og tekið eftir upplýsingum í fjölbreyttu efni og greint og miðlað innihaldi þess á gagnrýninn hátt. | flutt mál sitt skýrt og af öryggi<br><br>notað viðeigandi raddblæ, raddstyrk, svipbrigði og tónfall í framsögn<br><br>farið eftir viðmiðum um framsögn og líkamstjáningu í framsögn<br>notað viðeigandi málsnið og aðlagað að ólíkum aðstæðum | Nemendur vinna í hóp að ræðukeppni<br><br>Farið yfir málfræði<br><br>Bókin úr myrkrinu lesin með nemendum. | Morgís – Ræðukeppni.<br><br>Stöðupróf í málfræði<br><br>Lokaverkefni í bókmenntum<br><br>Stafsetningapróf |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | Nemandi geti áttað sig á beygingarlegum og merkingarlegum einkennum orðflokka og gert sér grein fyrir hlutverki þeirra í eigin texta og annarra.<br><br>Nemandi geti beitt helstu atriðum stafsetningar og greinarmerkjasetningar og notað til þess reglur um réttritun og önnur hjálpartæki.<br><br>Nemandi geti lesið, túlkað, metið og fjallað um fjölbreyttar íslenskar bókmenntir.<br><br>Nemandi geti skilið og fjallað um fjölbreytta texta, greint þá og borið saman á margvíslegan hátt og lagt rökstutt og gagnrýnið mat á inntak þeirra og eiginleika. | þekkt helstu orðflokka tungumálsins og hlutverk þeirra í málnotkun ásamt tengsl orðflokka við aðra orðflokka<br><br>áttað sig á hlutverki forsetninga og áhrifssagna, þ.e. þær stýra falli fallorða og greint það í texta<br><br>nýtt sér hjálparorð og aðrar bjargir við réttritun s.s. minn og mín, -an í lýsingarorðum<br><br>beitt reglum um stóran og lítinn staf samkvæmt rithefð<br><br>sagt frá innlendum og erlendum bókmenntum sem skrifaðar hafa verið og notað bókmenntahugtök eins og spennusaga, ævisaga, skáldsaga, ljóð, sögur byggðar á | | |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | | sannsögulegum atburðum o.s.frv.<br><br>túlkað og greint boðskap og/eða þemu í margvíslegum sögum<br><br>greint umhverfi og tíma í sögu og beitt bókmenntahugtökum í umfjöllun um einstök verk | | |

Birt með fyrirvara um breytingar